

Till Stockholms Hamn AB:s styrelse

Remiss av Revidering av Vision 2030

Bakgrund

Stockholms Hamnar tog 2014-05-28 emot rubricerade remiss från Stockholm Stadshus AB för besvarande senast 2014-08-25. Remissen kommer ursprungligen från Finansroteln och består av en reviderad version av Vision 2030 samt tillhörande tjänsteutlåtande.

Den nu gällande visionen antogs i kommunfullmäktige i juni 2007 och har sedan dess implementerats i stadens styrsystem och kommunicerats till medarbetarna. Sedan dess har de långsiktiga förutsättningarna förändrats genom att befolkningstillväxten ökat betydligt snabbare än förväntat, vilket i sin tur innebär ett ökat tryck på bostadsbyggande, framkomligheten i staden, arbetsmarknad och välfärdstjänster. Kommunfullmäktige har därför gett kommunstyrelsen i uppdrag att revidera visionen, ett arbete som pågått sedan hösten 2012. Arbetet har letts av stadsledningskontoret och har involverat ett stort antal medarbetare i staden på olika nivåer, t.ex. bolagschefer.

Tjänsteutlåtandet beskriver de bakomliggande faktorerna och utvecklingstrender som ligger till grund för revideringen samt redovisar vilka förändringar som genomförts i visionen och varför.

Visionen har följande uppdelning och behandlar i huvudsak nedanstående frågor:

Stockholmarnas stad

- ”Delaktiga och trygga” – tar upp frågor om inflytande och demokrati
- ”Service till högsta kvalitet” – behandlar välfärdstjänster
- ”Utbildning i världsklass” – utbildningsfrågor
- ”En stad av mångfald – en sammanhållen stad” – mångfald och integration

Innovativ och växande

- ”Centrum i en stark och växande region” – tar upp Stockholms roll i ett nationellt och ett europeiskt perspektiv
- ”Unika möjligheter till arbete och utbildning” – arbetsmarknad, utbildning, matchning på arbetsmarknaden

- ”En världsledande kunskapsregion” – Beskriver förutsättningarna för forskning, utveckling och innovation
- ”Företagande i världsklass” – företagsklimatet i Stockholmsregionen

Mångsidig och upplevelserik

- ”Levande stad” – Behandlar bostäder och de offentliga ytorna i staden
- ”Ett välfungerande transportsystem” – transporter, infrastrukturprojekt, kollektivtrafik, privatbilism
- ”En ekonomiskt hållbar stad” – Fossilbränsleoberoende stad
- ”Världsberömd upplevelsestad” – Evenemang och besöksnäring

Remissen i sin helhet finns att ladda ner från Stockholms Stads hemsida:

<http://www.stockholm.se/OmStockholm/Vision-2030/>

Stockholm Hamn AB:s synpunkter

Stockholms Hamnar har tagit del av remissen och avser att främst yttra sig över de delar som har direkt eller indirekt koppling till hamnverksamheten samt infrastrukturen till och från Hamnen. Dessa delar täcks framför allt in under rubrikerna ”Mångsidig och upplevelserik” samt ”Innovativ och växande”.

Stockholmsregionen växer snabbt och stockholmarna blir allt fler. En växande stad ställer krav på bostadsbyggande och framkomlighet samt att det finns sysselsättning för de nya invånarna. I en växande stad blir det dessutom allt viktigare med tryggad varuförsörjning, särskilt i en region som Stockholm där tyngdpunkten ligger på tjänsteproduktionen. Den ökande befolkningen är även en utmaning för framkomligheten och kollektivtrafiken. I alla dessa delar kan Stockholms Hamnar bidra, vilket kommer att utvecklas i det följande.

Hållbarhet är en självklar del i en framtidsvision

Ovan nämnda utmaningar måste hanteras samtidigt som vi har de globala miljö- och klimatutmaningarna att förhålla oss till. För att klara detta och för att uppnå de högt satta – och nödvändiga - målen för klimatutsläpp, energieffektivisering m.m. krävs att ett hållbarhetsperspektiv genomsyrar arbetet inom Stockholms Stad. Därför är det viktigt att ett hållbarhetsperspektiv även finns med i Vision 2030.

Hållbarhet är en viktig fråga och något som Stockholms Hamnar arbetat med under en tid. Sjöfarten i sig är mycket energieffektiv och miljömässigt fördelaktig jämfört med andra transportslag och Hamnen verkar för att skapa förutsättningar för både den långväga sjöfarten och den mer lokala, småskaliga sjöfarten.

Regionens varuförsörjning

Trots att det är en avgörande pusselbit för att få en växande stad att fungera både för näringslivet och för de boende, så får godstransporter och varuförsörjning endast marginellt utrymme i den reviderade Vision 2030. Stockholms Hamnar saknar en tydlig vision för framtida varuförsörjning och effektiva godstransporter och hade önskat att möjligheten att utnyttja sjövägen för varuförsörjningen uppmärksammats mer.

Stockholms Hamnar utgör en mycket viktig del i leveranskedjan för att säkra varuförsörjningen till hela Stockholmsregionen. Redan idag transporteras en stor mängd varor in till Stockholmsregionen via sjövägen och i ett 2030-perspektiv kommer detta flöde bli allt viktigare. Vattenvägen är den hållbara vägen jämfört med andra transportslag och det tillsammans med en överbelastad landinfrastruktur talar för att godset med fördel bör komma till Stockholmsregionen sjövägen. Den nya godshamnen Stockholm Norvik kommer spela en central roll för varuförsörjningen för hela Stockholmsregionen. I dagsläget är det framför allt långväga godstransporter som sker med sjöfartens hjälp, men inom en överskådlig framtid ser vi även en utveckling av inlands- och kustsjöfart.

Framkomlighet, transportsystemet och sjöfartens potential

Framkomlighet är a och o i en förtätad och växande stad. Vattenvägarna har stor potential att utnyttjas, inte bara av den storskaliga sjöfarten utan även av skärgårds- och pendelbåtstrafik i innerstaden. De kan fungera avlastande för den övriga kollektivtrafiken samt bidra till stadens attraktivitet när Stockholmare och besökare får bättre möjlighet att njuta av staden från sjösidan. Stockholms Hamnar kommer verka för en utökad kollektivtrafik på vatten, vilket dock förutsätter att det finns utrymme längs våra kajer för den småskaliga, rörliga sjöfarten.

Stockholms Hamnar håller med om visionen om en förbindelse öster om staden, vilket skulle förbättra förutsättningarna för framför allt det gods som passerar genom Hamnen och vidare ut i regionen och resten av landet.

Stad och hamn växer och utvecklas tillsammans

Bristen på bostäder är en stor utmaning för staden och behovet av att bygga nytt är stort. Nya ytor exploateras och detta sker inte sällan i hamnmiljö eftersom vattennära lägen är särskilt attraktiva. Inom ramen för Värtaprojektet skapar Stockholms Hamnar ny mark ute i vattnet dit hamnverksamheten flyttar. Samtidigt lämnas mark tillbaka till staden för att ge plats för bostäder och kontor när Norra Djurgårdsstaden utvecklas. På samma sätt kommer containerterminalen i Frihamnen stängas och verksamheten flyttas till den nya godshamnen Stockholm Norvik när denna öppnas. Även Loudden kommer avvecklas och ge plats åt bostäder inom ramen för Norra Djurgårdsstaden.

Utvecklingen av Norra Djurgårdsstaden och Stockholms Hamnar sker i symbios och är en förutsättning för att de tuffa målen om bostadsbyggande ska kunna nås samt att regionens varuförsörjning ska tryggas. Detta är goda exempel på hur Staden och Hamnen kan växa sida för sida och säkra såväl behovet av bostäder som varuförsörjning till regionen. Stockholms Hamnar ser med tillförsikt fram emot ett samarbete mellan Hamnen och Staden även i utvecklingen av andra områden, såsom Stadsgården/Masthamnen.

Den viktiga besöksnäringen

Besöksnäringen är en allt viktigare näring, vid sidan av de mer traditionella basnäringarna. Den svenska besöksnäringens exportvärde, dvs. utländska turisternas utgifter i Sverige, är större än exportvärdet för flera viktiga varugrupper, som exempelvis personbilar och trävaror¹. Stockholms Hamnars bidrag till besöksnäringen i Stockholmsregionen är framför allt den omfattande färje- och kryssningstrafiken med sina 12 miljoner besökare årligen. Enbart färjepassagerarna konsumerar för ett värde motsvarande närmare 5 miljarder kronor varje år, vilket motsvarar en effekt för sysselsättningen på drygt 4 100 årsarbeten varje år och utgör 20 procent av besöksnäringen i Stockholm, enligt Stockholms Hamnars Färjeundersökning.

I förslaget på reviderad Vision 2030 anges att *"Stockholm är en självklar bas för turismen i Östersjöområdet med en omfattande färje- och kryssningstrafik."*, en vision som Stockholms Hamnar självfallet delar. Vidare anges att *"Den nya stadsdelen Norra Djurgårdsstaden är ett nav för de allt fler kryssningsfartyg som ankommer staden."* Här skulle Hamnen dock önska att det istället står att *"I hjärtat av den nya stadsdelen Norra Djurgårdsstaden ligger Värtahamnen-Frihamnen, som tillsammans med Stadsgården-Skeppsbron, kommer ta emot de kryssningsfartyg och färjor som ankommer staden."*

Stockholms Hamnar kommer fortsättningsvis att arbeta med utvecklingen av den viktiga besöksnäringen, bland annat genom att utveckla och förbättra möjligheterna att ta emot färje- och kryssningsfartyg i såväl Värtahamnen-Frihamnen som i Stadsgården-Skeppsbron samt i Nynäshamn.

Levande och tillgängliga innerstadskajer

Stockholm är en stad på vatten med en utpräglad sjöfartsprofil som bidrar till dess attraktivitet. I Stockholms stads vision för 2030 har de vattennära områdena utvecklats, stadens kajer är tillgängliga och sjuder av folkliv. I tjänsteutlåtandet talar man om kajer som offentliga rum vilka ska utvecklas för att både besökare, bostäder, transporter m.m.

---

¹ Enligt Tillväxtverkets Fakta om svensk turism 2013, <http://www.tillvaxtverket.se/huvudmeny/faktaochstatistik/faktaomturism.4.21099e4211fdb8c87b800017331.html>

ska kunna samsas på samma ytor. Stockholms Hamnar delar denna uppfattning och visionen ligger väl i linje med Hamnens bild av innerstadskajerna i det framtida Stockholm.

Det finns många intressenter och önskemål om hur kajer och kajytor ska användas och det är viktigt att de finns en samsyn om hur dessa ska utvecklas framöver. I sjöfartsstaden Stockholm spelar den rörliga sjöfarten en betydande roll. I innerstaden handlar det framför allt om pendelbåts- och skärgårdstrafik vars behov av kajer och angränsande ytor måste säkerställas för verksamheten ska kunna bedrivas. Internationella regler gällande säkerhet (ISPS) innebär dessutom att vissa områden i anslutning till den viktiga färje- och kryssningstrafiken måste tas i anspråk. Vidare är utrymme och flexibilitet längs kajerna en förutsättning för att kunna ge plats för större evenemang som sker i eller vid vattnet. Stockholms Hamnar kommer, tillsammans med andra aktörer, verka för att den befintliga sjöfarten kan utvecklas samtidigt som kajerna görs än mer levande och tillgängliga för allmänheten.

Det regionala, nationella och internationella perspektivet

Stockholms Hamnar har inte enbart ett lokalt uppdrag utan verkar på den regionala, nationella och internationella arenan. Lokalt i Stockholm arbetar vi med skärgårds- och pendelbåtstrafik, charterbåtar och annan sjöfart i mindre skala längs innerstadskajerna. Men genom vår hamnverksamhet har vi även en betydande roll regionalt och nationellt, exempelvis genom att vi säkerställer varuförsörjningen för hela Stockholmsregionen samt vårt bidrag till den så viktiga besöksnäringen i Sverige. Eftersom sjöfarten i stor utsträckning är internationell är dessutom det globala perspektiv av stor vikt för Hamnen. Globala handelsflöden och förändringar i internationella regelverk för sjöfarten är sådant som direkt eller indirekt berör Hamnen.

Visionen fokuserar i stor utsträckning på det lokala men har även ett visst regionalt och europeiskt perspektiv. I arbetet med att uppnå Vision 2030 är det dock viktigt att staden arbetar brett, såväl mellan kommunerna i regionen som med nationellt samarbete på politisk nivå och gentemot myndigheter. Stockholms roll i Sverige och Europa är betydande och det är viktigt att lyfta blicken och se helheten. Det kan exempelvis handla om Stockholms infrastruktur, vars betydelse sträcker sig långt utanför stadens gränser. I visionen anges att ”*De verksamheter staden finansierar ska bedrivas utifrån stockholmarnas behov*” (s. 26), men Stockholms Hamnar menar att hänsyn även bör tas till Stockholmsregionens och hela Sveriges behov. Det som gynnar regionen och Sverige gynnar Stockholm, och vice versa.

Avslutningsvis vill Stockholms Hamnar lyfta vikten av att i det kommande arbetet fokusera på genomförandet av Vision 2030. Det är viktigt att identifiera vilka hinder som

föreligger för att visionen ska kunna uppnås samt att systematiskt arbeta med att undanröja dessa hinder.

Förslag

Styrelsen föreslås besluta

att som svar på remissen åberopa och överlämna upprättat tjänsteutlåtande.
att omedelbart justera ärendet.

Stockholm den 2014-08-13

Johan Castwall
VD